

VALSTS CIVILDIENESTA PĀRVALDE

**VALSTS CIVILDIENESTA PĀRVALDES DARBĪBA
DISCIPLINĀRĀS UZRAUDZĪBAS JOMĀ**

analītiskais ziņojums

par disciplinārlietas slēdziena saturu

Rīgā, 2002.gada februārī

Par disciplinārlietas slēdziena saturu

Viena no galvenajām disciplinārlietas izmeklēšanas procesa stadijām ir disciplinārlietas izmeklēšana, kas seko pēc disciplinārlietas ierosināšanas. Disciplinārlietas izmeklēšana atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.158 "Par ierēdņu disciplinārsodiem" 8.panta otrajai daļai tiek pabeigta ar disciplinārlietas slēdzienu, pamatojoties uz kuru ierēdnim tiek piemērots disciplinārsods vai disciplinārlieta pret ierēdni tiek izbeigta.

Ievērojot, ka disciplinārlietas gala lēmums - lēmums par disciplinārsoda piemērošanu vai disciplinārlietas izbeigšanu - atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.154 "Administratīvo aktu procesa noteikumi" 5.punktam ir administratīvais akts, gala lēmumam ir jāsaturs visas administratīvā akta obligātās sastāvdaļas. Ņemot vērā, ka disciplinārlietas slēdzienā ir jābūt juridiski izvērtētām konkrētām ierēdņa darbībām (bezdarbībām) un ir jābūt ieteikumam par disciplinārlietas gala lēmuma saturu un ka atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.158 "Par ierēdņu disciplinārsodiem" 4.panta ceturtajai daļai gala lēmumā ir jābūt norādītai tikai konkrētai tiesību normai, ar kuru ir pretrunā ierēdņa darbība (bezdarbība), un vainas formai, disciplinārlietas slēdziens kalpo kā galvenais lietderības pamatojums pieņemtajam lēmumam disciplinārlietā. Ievērojot minēto, no disciplinārlietas slēdziena juridiskās kvalitātes ir tieši atkarīga gala lēmuma likumība.

Turklāt disciplinārlietas slēdziens ir gala lēmuma neatņemama sastāvdaļa. Pārsūdzot lēmumu, tiek pārsūdzēts arī disciplinārlietas slēdziens. Līdz ar to pēc disciplinārlietas pabeigšanas gala lēmuma un disciplinārlietas slēdziena oriģināli (dokumentu oriģinālu atvasinājumi ar juridisku spēku) ir izsniedzami ierēdnim (pret kuru bija ierosināta disciplinārlieta), jo ierēdnim ir tiesības pieņemto gala lēmumu pārsūdzēt likumā noteiktā kārtībā. Savukārt pilnvērtīgi ierēdnis savas tiesības - pārsūdzēt gala lēmumu – var tikai tad, ja viņa rīcībā ir disciplinārlietas procesuālie dokumenti (t.sk., disciplinārlietas slēdziena un gala lēmuma), kuriem atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.154 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi" (23.04.1996.) 18. - 22.punktam ir juridisks spēks.

Valsts civildienesta pārvaldes izskatāmo disciplinārlietu slēdzieni bieži vien ir bijuši neskaidri, kā arī slēdzienos nav bijusi juridiski būtiski nepieciešamā informācija, kas pamatotu disciplinārlietas gala lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu. Būtiskākais trūkums disciplinārlietu slēdzienos ir tas, ka tajos nav juridiski precīzi konstatēti tiesību normu pārkāpumi, nav norādīta vainas forma, nav atspēkoti ierēdņa sniegtie paskaidrojumi, kā arī par katru disciplinārlietas slēdzienā norādīto disciplinārpārkāpumu atsevišķi nav norādīts piemērojamais disciplinārsods. Minētie trūkumi vairākos gadījumos ir bijuši par pamatu gala lēmuma atcelšanai.

Ievērojot, ka disciplinārlietas slēdziena būtība ir pamatot konkrētu gala lēmumu, disciplinārlietas slēdzienam ir šādas sastāvdaļas.

1. Ievaddaļa. Šajā daļā būtībā īsumā tiek pārstāstīts lēmums par disciplinārlietas ierosināšanu, proti, norāda: pret kuru ierēdņi (norādot ieņemamo amatu) ar kādu lēmumu ir ierosināta disciplinārlieta; par kurām prettiesiskajām darbībām (bez darbībām) ir ierosināta disciplinārlieta; iespējamo disciplinārpārkāpuma kvalifikāciju atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.158 "Par ierēdņu disciplinārsodiem" Sevišķajai daļai. Papildus norādāms ir disciplinārlietas izmeklēšanas termiņš, vienlaikus norādot iemeslus disciplinārlietas termiņa pagarināšanai (ja disciplinārlieta ir pagarināta).

Vienlaikus norādāms, ka precīza ievaddaļa ir labs palīgs turpmākā šī slēdziena izmantošanas posmā (piemēram, gala lēmuma pārsūdzēšanas gadījumā valsts pārvaldes iestādē vai tiesā). Turklāt, ievērojot laikietilpīgo tiesvedības procesu, var gadīties, ka tiesas sēdes laikā valsts pārvaldes iestādē vairāk nestrādā ierēdņi, kurš ir izmeklētājs disciplinārlietu un kurš līdz ar to ir kompetents disciplinārlietas izmeklēšanas gaitas procesuālajās darbībās. Šādā situācijā, kad ir precīza disciplinārlietas slēdziena ievaddaļa, arī citam ierēdņim, kurš nav piedalījies disciplinārlietas izmeklēšanā, būs viegli orientēties disciplinārlietas izmeklēšanas gaitā.

Ievērojot minēto, var konstatēt, ka ievaddaļas esamība un kvalitāte disciplinārlietas slēdzienā ir rekomendējoša, proti, tās neesamības vai nepilnības gadījumā gala lēmums netiks atzīts par prettiesisku, jo ievaddaļa tikai īsumā atspoguļo jau disciplinārlietas gaitā pieņemto lēmumu (primārie juridiskie dokumenti) saturu.

2. Konstatējošā daļa. Ievērojot, ka disciplinārlietas ir tiesības ierosināt un izmeklēt tikai saistībā un pamatojoties uz faktiem, šajā daļā ir norādāmi visi fakti, kas ir konstatēti disciplinārlietas izmeklēšanas laikā (dokumentos esošā informācija, faktisko apstākļu konstatējošo dokumentu informācija; fakti, kuru esamību pierāda gan kādi objektīvie informācijas nesēji (dokumenti), gan personu sniegtie paskaidrojumi) un kas attiecas uz konkrēto lietu. Atbilstoši patvaļas aizlieguma principam disciplinārlietas slēdzienā nevajag minēt faktus, kuri neattiecas uz konkrēto lietu vai no kuriem neizriet juridiskie apsvērumi. Ja tomēr šādi fakti tiek minēti, tie nedrīkst tik pielietoti kādu juridisku apsvērumu pamatojumā. Šajā daļā ir jānorāda arī apstākļi, kuri ir konstatēti disciplinārlietā (it īpaši saistībā ar prettiesiskās darbības (bezdarbības) izdarīšanu).

Ievērojot minēto, šajā daļā netiek veikta faktu un apstākļu juridiskā analīze, tādējādi padarot vieglāk saprotamu disciplinārlietas slēdziena struktūru un saturu, proti, gan ierēdņim, gan iestādei ir viennozīmīgi skaidrs, ka strīds galvenokārt varētu pastāvēt nevis par faktiem un apstākļiem, bet par juridiskajiem apsvērumiem, kas tiks norādīti motīvu daļā.

Atšķirībā no ievaddaļas, kuras esamībai un kvalitātei ir ieteicošs raksturs, konstatējošai daļai ir juridisks raksturs. Ja disciplinārlietas slēdzienā netiek

pieminēts fakts, kas ir kāda juridiska apsvēruma pamats, tādējādi radot situāciju, ka juridiskais apsvēruma ir bez pamatojuma, juridiskais apsvēruma varētu tikt neņemts vērā (izņemot gadījumu, ja nepārprotama skaidrība par neminētā fakta esamību pastāv no citiem lietas apstākļiem un faktiem).

3.Motīvu daļa. Motīvu daļa ir pati sarežģītākā daļa ar visbūtiskāko juridisko nozīmi disciplinārlietas slēdzienā, jo šajā daļā ir jānorāda visu disciplinārlietā konstatēto faktu un apstākļu juridisko analīzi, tādējādi pamatojot disciplinārpārkāpuma izdarīšanu vai tā neizdarīšanu, jānorāda normatīvos aktus (konkrētās tiesību normas), saskaņā ar kuriem izmeklētājs ir pamatojis savu veikto juridisko analīzi, jānorāda pierādījumus, uz kuriem pamatoti secinājumi, un argumentus, ar kuriem noraidīti ierēdņa sniegtie pierādījumi un atspēkoti paskaidrojumi, jākonstatē ierēdņa vaina (norādot vainas formu – nodoms vai neuzmanība) disciplinārpārkāpuma izdarīšanā, atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi, kā arī jākonstatē nodarītie materiālie un morālie kaitējumi saistībā ar disciplinārpārkāpumu.

Lai veiktu konstatēto faktu un apstākļu juridisko analīzi, sākumā jānorāda, kādas tiesību normas nosaka tiesiskās attiecības konkrētajā gadījumā un kādas konkrētas tiesiskās attiecības (tiesības un pienākumi) saskaņā ar tiesību normām ir noteiktas (jābūtības situācija). Noskaidrojot tiesiskās attiecības, jāpielieto tiesību normu interpretācija, tādējādi disciplinārlietas slēdzienā norādot tiesību normu satura pilnvērtīgu izklāstu. Tad, kad ir norādīts tiesību normu saturs, ir jānorāda, kā konkrētajā gadījumā ierēdņa faktiskās darbības (bezdarbības) atbilst tiesību normu saturam, tādējādi konstatējot, vai ierēdnis ir pārkāpis tiesību normas vai nav.

Ievērojot, ka tiesību normu pārkāpuma konstatēšana viennozīmīgi neliecina par disciplinārpārkāpuma izdarīšanu (piemēram, tiesību normas ierēdnis var pārkāpt objektīvu iemeslu dēļ), obligāti ir nepieciešams konstatēt ierēdņa vainu. Tikai vainas konstatēšanas un pierādīšanas gadījumā disciplinārlietas izmeklēšana var tikt pabeigta ar disciplinārsoda piemērošanu ierēdnim. Pretējā gadījumā – disciplinārlieta ir izbeidzama.

4.Rezolutīvā daļa. Šajā daļā, pamatojoties uz motīvu daļu, jānorāda un jāpamato ierēdnim piemērojams konkrētais disciplinārsods, norādot konkrēto disciplinārpārkāpumu un konkrēto tiesību normu no Sevišķās daļas; ja disciplinārlietas izmeklēšanā tiek konstatēts, ka ierēdnis nav vainojams, ka disciplinārpārkāpums nav izdarīts, ka ir iestājies disciplinārsoda piemērošanas noilguma termiņš vai citi apstākļi, kas neļauj piemērot ierēdnim disciplinārsodu, disciplinārlieta ir izbeidzama.

Motīvu un rezolutīvā daļa ir norādāmā par katru disciplinārpārkāpuma sastāvu atsevišķi, tādējādi radot skaidrību, kāds disciplinārsods ir piemērojams par katru konkrēto disciplinārpārkāpumu.